

KOOSLUSEADUS

FAKTILEHT

1. JUULI 2014

Eestis arutakse koos elavate paaride omavahelise suhte seadusega reguleerimise võimalusi. 17. aprillil 2014 võttis Riigikogu õiguskomisjon menetlusse koosluseaduse eelnõu (650SE), mille algatasid 40 Riigikogu liiget. Eelnõu läbis esimese lugemise, teine lugemine toimub septembris. Seega peab seadusandja oluliseks anda koos elavatele paaridele võimalus oma igapäeva elu sellise seadusandliku raami läbi korraldada.

Koosluseadus kaitseb kõiki peresid ja nendes kasvavaid lapsi

– Koosluseadus võimaldab registreerida kooselu kahel koos elaval täisealisel teovõimelisel inimesel. Koosluseadus on ainus võimalus samasoolistel inimestel ja nende ühiselt kasvatatavatel lastel saada kaitset võimalike probleemide korral, kuna erinevalt erisoolistest paaridest, ei ole neil võimalik abielluda. Samasooliste vanematega peredes kasvavatele lastele annaks koosluseadus olulise kaitse, kuna ainult sellega tekivad neil õigused ja garantiid mõlema teda kasvatava vanema suhtes. Mõned näited praegu eettulevatest probleemidest:

- bioloogilise vanema surma korral ei ole last koos temaga kasvatavud vanemal seadusest tulenevat õigust ja kohustust lapse kasvatamise ja muul viisil toetamisega jätkata,

- samasoolistel partneritel ei ole õigust külastada teineteist haiglas kui külastus on piiratud üksnes perekonnaliikmetele,
- neil puudub õigus esitada ühine tuludeklaratsioon.

Täpseid andmeid Eestis elavate samasooliste perekondade arvu kohta ei ole. EL põhiõiguste ameti hiljutise LGBT* inimeste uuringu** kohaselt elab küsitlusele vastanud Eesti inimestest 29% samasoolise elukaaslasega. 14% aga vastas, et nende leibkonnas kasvavad alaealised lapsed. 36% vastanutest ütlesid, et nad on lapse vanemad või seaduslikud eestkostjad.

Eesti Vabariigi Põhiseadus nõuab koosluseaduse vastu võtmist

– Põhiseadus nõuab, et samast soost inimeste moodustatud perekond oleks kaitstud võrdväärselt erisoolistest partneritest moodustatud perekonnaga. Õiguskantsler leidis juba 2011. aastal, “et samasooliste isikute vaheline püsiv kooselu kuulub perekonnapõhiõiguse kaitse alasse, mistõttu on põhiseadusega vastuolus olukord, kus selline kooselu on õiguslikult reguleerimata. Seetõttu on kooskõlas põhiõiguste tagamise põhimõttega vajalik luua selliste õigussuhete reguleerimiseks kohane õiguslik raamistik.”

Koosluseadus ei mõjuta abielu institutsiooni – Abieluga seonduvaid seaduse sätteid ei kavatseta teadaolevalt

muuta. Samuti ei muuda koosluseadus abielu mõistet. Erisoolistele paaridele lisandub üksnes üks lisavõimalus abielu kõrval, samas kui samasoolistele paaridele on see ainus võimalus oma perekonna kaitseks.

Lapsi ei mõjuta negatiivselt see, et nad kasvavad samast soost vanematega peres

– Enamik teadusuuringutest on näidanud, et lastel, kes kasvavad samast soost vanematega peres, ei ole koolis rohkem probleeme, kui erisooliste vanematega peres kasvavatel lastel. Samuti ei ole erinevusi kognitiivsete või füüsiliste võimete osas, neil pole madalam enesehinnang ega rohkem psüühilisi probleeme kui erisooliste vanemate peres kasvaval lapsel. Vastupidi, laste parimatest huvides on kasvada võimalikult tugevas ja stabiilses peres.

Kahest samasoolisest partnerist koosnev pere ei erine oluliselt erisooliste perest

– Uuringud on näidanud, et suhted kahe samast soost inimese vahel ei erine oluliselt kahe erinevast soost inimese suhetest (nii psühholoogilisel, emotsionaalsel kui sotsiaalsel tasandil). Küll aga mõjub inimestele muserdavalt see, kui riik nende kooselu naabrite ja sõprade omast vähemväärtuslikuks peab.

* lesbid, geid, biseksuaalid ja transsoolised.

** vaata: fra.europa.eu/en/survey/2012/eu-lgbt-survey.